

✧ BUDAVÁRI ✧

2020. 10. ✧ I. ÉVF. 4. SZÁM

SÉTÁK

TÁJÉKOZTATÓ ÉS KULTURÁLIS
MAGAZIN

VÁRBÉLI LEGENDÁK FOTÓS SZEMMEL

Megújul
a József főhercegi palota

A Fortuna fogadó
titkai

Régi idők
budai borászai

NP

NEMZETI
HAUSZMANN
PROGRAM

KEDVES OLVASÓ!

„A történelemnek megvan a maga igazsága, a legendának is megvan a magáé. A legendák valósága más természetű, mint a történelem valósága. A legendák igazságai olyan mesékből fakadnak, melyekből valóság lesz. Egyébként a történelemnek és a legendának ugyanaz a célja: megmutatni a pillanatnyi emberben az örök embert.”

A Budavári Palotanegyed újjászű-
letése a legendák újjászűletése
is egyben, és – ahogy Victor
Hugo írta – egy olyan mese, amelyből
hosszú idő után ismét valóság lesz.
A budai Vár újjáépítése számunkra
nem csupán azt jelenti, hogy az egy-
kor volt pompás épületek ismét régi
fényükben ragyognak, ennél többre
vállalkoztunk.

A magyar építőművészet reme-
keinek újrateremtése csak úgy lehet
teljes, ha újra felidézünk és újra meg-
éljük azokat a legendákat, azokat az
emberi történeteket is, amelyek ott
vannak a kövekben, a falakban és a
szobrokban.

A közelmúltban személyesen is
részese lehettem ennek az élmény-
nek, amikor Hauszmann Alajos és
Strobl Alajos ma is élő leszármazot-
tainak megmutathattam az újjáépült
Lovarda és a Főőrség épületét, vala-
mint a felújított Mátyás kútvját.

Akkor és ott nemcsak a díszes
épületekben, a szobrokban gyönyör-
ködtünk, de felidézünk egy több
száz éves családi legendát is az „örök
emberről”, amely a budai Vár minden
szegletében máig jelen van.

A Várkert Bazárban nyílt szabad-
téri fotókiállításunk – melyről legfris-
sebb lapszámunkban is olvashatnak
– most Önöknek is betekintést enged
ezekbe a legendás történetekbe.

A *Budavári Legendák* című leg-
újabb tárlatunk 27 egyéniség port-
réján keresztül mutatja be azokat a
személyes történeteket, amelyek ma
is élővé teszik az ember és a város-
rész kapcsolatát.

Ha kedvet kaptak, arra biztatom
Önököt, hogy tegyenek egy sétát
a Várkert Bazárban kiállított port-
rék között, és legyenek részesei az
élménytelis és érdekes időutazásnak.

Fodor Gergely
kormánybiztos,
a Várkapitányság vezetője

TARTALOM

ÚJJÁSZÜLETÉSEK

- 4 Még egy seb begyógyul
– Újjáépül a József főhercegi palota

LÉLEKZET

- 8 Egy legendás városépítő öröksége
– Beszélgetés Seidl Mariettával, Hauszmann
Alajos dédunokájával
14 Várbeli legendák fotós szemmel
22 Egy meszely budai borocska

BUDAVÁR HÍRES GYERMEKEI

- 10 1956 – A várhegyi srácok

MESÉLŐ HÁZAK A VÁRBAN

- 18 Fogadó a jó szerencsééhez

BUDAVÁRI FINOMSÁGOK

- 25 Minden ízében meglepetés a Várkertnél

AKTUÁLIS KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

- 26 Hírek a Budavári Palotanegyedből

KÖZELKÉPEK

- 27 Keresztrejtvény

BUDAVÁRI SÉTÁK, I. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

Kiadja: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt. 1013 Budapest, Ybl Miklós tér 6., 1519 Budapest, Pf. 365
ISSN 2732-0855

Főszerkesztő: Körösi Gábor

Vezető szerkesztő: Németh Mónika Főmunkatárs: Csúri Bence

A szerkesztőség munkatársai: Borbényi Györgyi, Farkas Sebestyén Lőrinc, Gyarmati Krisztina, Igazság Arnold, Komáromi Lili, Kúti Klaudia, Leitner Karina, Nagy Nándor, Serfőző Melinda Fotók: Kárász Karolina, Kovács Olivér, a MOME diákjai: Ekler Artúr, Gajewszky Anna, Mór Rebeka, Rédling Hanna, Sivák Zsófi, továbbá Alamy, Fortepan, FSZEK Budapest Gyűjtemény, Shutterstock, Várkapitányság archívum, Wikimedia Commons Borítókép: Ekler Artúr/MOME

Fejlesztéseinket és programjainkat bárhol és bármikor figyelemmel kísérheti. Kövesse közösségi oldalainkat, tekintse meg *Budavári Történetek* című online magazinműsorunkat YouTube-csatornánkon, és iratkozzon fel hírlevelünkre!

hirlevel.nemzetihauszmannprogram.hu

MÉG EGY SEB BEGYÓGYUL ÚJJÁÉPÜL A JÓZSEF FŐHERCEGI PALOTA

Ha valaki a századforduló első évtizedében a Szent György téren kiszállt a konflisból, jobbról és balról is egy-egy különleges atmoszférájú építészettörténeti ritkaság fogadta. Balról a Sándor-palota nyugodt, békés klasszicizmusa, jobbról pedig József főherceg káprázatos, historizáló stílusú egykori lakhelye. Talán az egész ország legpazarabb tere volt ez akkoriban, ahol jól megfér egymás mellett a meghitt szerénység és a felemelő büszkeség. Ebbe az idillbe mart bele a második világháború. A dicstelen munka aztán 1968-ban végeztetett be, amikor a hatalom a földdel tette egyenlővé az épületet, amely ezen a középkor óta számos történelmi fordulatot, pusztulást és újjászületést megélt helyen állt. Pedig sok elhivatott magyar építész és műemlékvédő küzdött az utolsó pillanatig azért, hogy a palota méltó funkciót kapva újjászülethessen. Több mint egy fél évszázadot kellett erre várni...

✓ Az épület a háborús pusztítás és az 1968-as lebontás előtt számos átépítésen, bővítésen esett át. A rekonstrukció alapja a végső, historizáló forma, amely a két Hauszmann-tanítvány, Korb Flóris és Giergl Kálmán tervei nyomán épült fel 1902-ben

◀ A budai Vár már a török korban fontos, stratégiai jelentőségű városrész volt. Szulejmán 1541. augusztus 29-én foglalta el. Georg Hoefnagel (Hoefnagel mester) illusztrációja, 1617

◀ Gróf széki Teleki József (1738–1796) egy copf stílusú, kétemeletes épületet emeltetett a telken 1789-ben, Anton Fisches pozsonyi építész tervei alapján

protestáns eszmék felől komoly kritika alá vonta. 1791-ben a református zsinat elnökévé, 1795-ben pedig a Szent Korona őrévé is megválasztották.

Fiával közösen, vélhetően jövedelmük kiegészítése céljából, egy 12 lakásos, 72 szobás bérpalotát építettek fel a budavári telken, amelyet 1857-ben sikeresen eladtak Habsburg-Tescheni Albert főhercegnek, Magyarország katonai főkormányzójának, aki ide költöztette a Honvéd Főparancsnokságot és a helytartói hivatalt. Az épület az új funkciót figyelembe véve hamarosan átépült és ki is bővült.

EGY MAGYAR SZÍVŰ OSZTRÁK HADÚR

Az épület hamarosan a Magyar Királyi Honvédség főparancsnoki tisztségét haláláig betöltő Habsburg-Lotaringiai József Károly fennhatósága alá került.

Szimbolikus jelentőségű már maga a hely is, ahol az épület egykor állt. A tér házait a középkor óta fontos hivatalok viselői, országbírók, főispánok, egyházi méltóságok lakták.

Ezen a patinás környéken az első nagy pusztítást a török invázió okozta. Kiűzésük után a telek egy bizonyos Gassl testvérpáré lett, tőlük azonban 1731-ben az osztrák haditanács államérdekre hivatkozva rekvirálta az ingatlant. Fél évszázad múltán azonban mégis árverésre bocsátották.

A VÁLLALKOZÓ SZELLEMŰ POLIHISZTOR

Ekkor vásárolta meg a telket a kor egyik legjelentősebb magyar arisztokratája, az ekkoriban épp főispáni méltóságot viselő Teleki József.

Teleki kora egyik legműveltebb főura volt. Anyai nagyapja Rákóczi kancellárjaként tevékenykedett, nagybátyja pedig a híres könyvtár-alapító, Teleki Sámuel erdélyi kancellár volt, akivel maga is osztozott a könyvek iránti szenvedélyen.

Érdekes az egykori tulajdonossal kapcsolatban, hogy bár az 1790-es Országgyűlésben még a Habsburg-ellenes táborhoz tartozott, a francia forradalom után az udvar oldalára állt, s bár fiatalkorában nagy hatással voltak rá a felvilágosodás eszméi, Voltaire-t és Rousseau-t a konzervatív

✂ Az újjáépítést követően a Szent György tér atmoszférája még különlegesebb, emelkedettebb hangulatú lesz. ✂

👉 *József Károly főherceg jó barátja volt Arany Jánosnak is. A fáma szerint jelen volt A tölgyek alatt című vers születésekor is, ami a birtokában lévő Margit-szigeten íródott*

üdülőhellyé alakított, és neki köszönhető a parkosítás kezdete is.

József főherceg olyannyira megszerette az épületet, ahol dolgozott, hogy 1892-ben, amikor a hivatali funkciók elköltöztek innen, megvásárolta a kincstártól, és a kor két leginnovatívabb szellemiségű építészét, Korb Flórist és Giergl Kálmánt bízta meg, hogy látványos historizáló stílusban építsék azt át számára.

Korb 14 éven át dolgozott együtt Hauszmann Alajossal, közös munkájuk például a New York-palota. Később a szenvedélyes költői látásmódjáról ismert Giergellel alapított közös irodát. Kettejük nevéhez a József főhercegi palota átépítése mellett számos jellegzetesen pesti, gazdagon díszített homlokzatú bérház és olyan nagyszerű épületek fűződnek, mint a Klotild paloták vagy a Zeneakadémia.

👉 *Az épület jelentős károkat szenvedett a második világháborúban, de megmenthető lett volna, 1968-ban azonban először felrobbantották, majd megmaradt részeit végleg lebontották*

Az épület végül e remek építészpáros keze munkája nyomán nyerte el a – ma már csak – korabeli fotókról, metszetekről ismert pompás eleganciáját.

A PALOTA ÚJ ÉLETRE KEL

A Nemzeti Hauszmann Program keretében most ennek a műemléknek az újjáépítésére is sor kerül. Ahogyan a már újjászületett Várkert Bazár, a Főörség, a Lovarda és a Karmelita épületegyüttes is mutatja, a megvalósítás itt is a korszerűség és a mai korszerűség kettős elvárásrendszerét veszi figyelembe. Az építkezés 2021-ben kezdődik el, az épület megjelenésében felidéri majd hajdani külsejének pompás részleteit, ugyanakkor a mai kor legfejlettebb tervezési és kivitelezési megoldásaira támaszkodik.

Az épületben alapvetően irodák kapnak helyet, azonban legszebb terei – így a pompás, üvegteretű díszlépcsőház és a két emelet magasságú bálterem – a nagyközönség számára is nyitottak lesznek, rendezvényeknek biztosítanak majd helyszínt. Az érdeklődők a palota mesebeli hangulatot árasztó neoreneszánsz kertjébe is beszélhetnek majd, ahol megtekinthetik a szintén újjáépülő udvari istállót, és gyönyörködhetnek a Krisztinavárosra nyíló egyedi panorámában is. 🌿

👉 *Az újjáépítés során nemcsak a historizáló épület, de annak egykori neoreneszánsz kertje is újjászületik*

József főherceg rendkívül népszerű volt a korabeli Magyarországon. Nem véletlenül: kiváló katonai vezető volt, de emellett számos társadalmi ügyben is aktív szerepet vállalt, és fontosnak tartotta a magyar sport, kultúra és tudomány felvirágoztatását.

Házassága után Magyarországra költözött, Alcsúton telepedett le, ahol arborétumot és mintagazdaságot is létesített. Az ő tulajdona volt a Margit-sziget is, melyet népszerű

👉 *A József főhercegi palota és az Ybl-támfal a Palota út felől*

A NAGYSZABÁSÚ ÉPÍTKEZÉS A NEMZETI HAUSZMANN PROGRAM KERETÉBEN A JÖVŐ ÉV FOLYAMÁN VESZI KEZDETÉT.

EGY LEGENDÁS VÁROSÉPÍTŐ ÖRÖKSÉGE

BESZÉLGETÉS SEIDL MARIETTÁVAL, HAUSZMANN ALAJOS
DÉDUNOKÁJÁVAL AZOKRÓL AZ EMBERI, ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI
ÉRTÉKEKRŐL, AMELYEKET HAUSZMANN ALAJOS CSALÁDTAGJAI MÁIG
SZÍVÜKBEN ÉS EMLÉKEZETÜKBEN ŐRIZNEK A HÍRES ÉPÍTÉSZRŐL.

„A dédnagyapám rengeteg fontos értéket tanított meg számunkra, még ha nem is ismerhettük őt személyesen: a természet, a művészet, az építészet, a hazánk szeretetét, amelyet gyermekeinek és unokáinak adott tovább, ők pedig nekünk. Ha neki nem is tudom már ezt személyesen megköszönni, hát legalább annyival tartozom az emlékének, hogy másoknak elmesélem...” – kezdi a beszélgetésünket Seidl Marietta, akivel egy szeptemberi reggelen egy kiadós sétát tettünk a budai Vár falevelekkel borított zegzugos utcáin, a nemrégiben újjászületett szépséges épületek környékén, melyeknek tervei egykor Hauszmann Alajos íróasztalán születtek meg.

✿ *Milyen érzés volt néhány héttel ezelőtt körülnézni a fájdalmasan hosszú időre pusztulásra ítélt, ám a közelmúltban a Nemzeti Hauszmann Program keretében újjászületett Lovardában?*

Nagyon nagy öröm számunkra újra a régi fényében látni a Lovarda és a Főórség épületeit. Dédapámat évtizedekig elhallgatták, nem beszéltek a munkásságáról, így különösen jóleső érzés, hogy egy róla elnevezett program keretén belül születnek újjá az épületei. Tízéves voltam, amikor a saját szememmel láttam, micsoda pusztítást okozott a Várban a háború, elég nagy már ahhoz, hogy belém égjenek azok a szörnyű képek. Sokáig nem gondoltam volna, hogy lesz még alkalmam az egykori szépségükben látni ezeket az épületeket úgy, ahogy a dédapám megtervezte.

Ybl Miklós halála után vette át a budai Vár építési munkáit, amihez a legnagyobb gondossággal fogott hozzá. Nem csupán építésztként volt rendkívül felkészült, de tanulmányútjainak köszönhetően – többek között a versailles-i kastély vagy a bécsi Burg példáján keresztül – azt is tudta, hogyan kell egy ilyen nagy ívű építkezést lebonyolítani. A folyamat minden eleméből ki is vette a részét, nem csupán a tervekért felelt, de ő tárgyalt például a külföldi szállítókkal is. A legutolsó kilincsig ő volt a felelős azért, hogy minden tökéletes legyen. Emellett még arra is volt gondja, hogy kijárja a felsőbb helyeken, hogy az építkezésen kizárólag magyar iparosok dolgozhassanak. A magyarsága legalább olyan fontos volt számára, mint az építészet szeretete.

✿ *Különösen nagy teherbírásra lehetett ehhez szükség...*

A mai időkből visszatekintve azt hiszem, minden okunk megvan megcsüvegelni azokat a régi embereket, akik számára az adott szó és a becsület mindennél többet jelentett. Ilyen volt a dédapám is. Nem csupán a hazáját és a családját szerette és becsülte nagyon, de azokat is, akikkel együtt dolgozott, és akárhányan dolgoztak is éppen a keze alá, képes volt mindenkivel megtalálni a közös hangot. Csöndes, de megnyerő, jó humorú személyiség volt, a bámulatos kapcsolatteremtő képessége egészen biztosan hozzájárult ahhoz, hogy ilyen szép eredményeket ért el. Mindemellett hatalmas munkabírása is volt. Mai ésszel szinte felfoghatatlan, hogy a Vár, a Kúria és a Múzeum építésén szinte párhuzamosan dolgozott. Egy olyan korban, amikor még autó sem volt, a három szép lipicai húzta kocsiján járta a várost és látta el a feladatait. Úgy hiszem, ahhoz, hogy valaki így helyt tudjon állni az életben, nagy lelki egyensúlyra volt szükség.

✿ *Milyen emberként őrzi az alakját a családi legendáriumban?*

A családjá éppoly fontos volt számára, mint a hivatás, édesanyját és testvéreit is segítette mindenben, ott volt, amikor szükség volt rá. Ezt a tulajdonságát mi is örököltük. Ötvenen vagyunk Hauszmann-leszármazottak, ha csak a Magyarországon élő egyenes ági utódokat számoljuk, és mindannyian tudjuk, hogy bármilyen helyzet-

ben számíthatunk egymásra. Ugyan nem ismertük őt személyesen, de azzal, ahogy élte az életét, rengeteg fontos dologra megtanított bennünket. Nem csupán az összefogás erejét ismerhettük meg az ő példáján keresztül, de azt is, hogy a kitartás és az adott szó szentsége mekkora érték az életben.

Hauszmann Alajos leszármazottjának lenni nem érdem, hanem Isten adta ajándék és felelősség.

Minden generációba átöröklődött az építészet iránti rajongása és a természetszeretete is. Dédapám nagy vadász volt, amikor csak elszabadulhatott a tervezőasztal mellől vagy épp egy építkezésről, járta az erdőt. Rajongott a növényekért. Szentendre mellett, az Annavölgyben csodás birtokot hozott létre, olyan különleges gyümölcsössel, amelyben a legritkább almafák sorakoztak például egymás mellett. Halála után dédanyám élt itt a fiával, mi pedig, a dédunokák – heten unokatestvérek, mint a gonoszok –, minden nyarat itt töltöttünk. Az utolsó tanítási napon összepakoltuk a holminkat egy nagy kofferbe, másnap reggel pedig már indultunk is hajóval Szentendrére, a hajóállomáson ott várt bennünket a lovas kocsí, amely kivitt minket a birtokra Ómamához, aki idős korában is csodálatos nő volt. Felejthetetlen nyarak voltak ezek, a mai napig hálás vagyok a dédapámnak, hogy megteremtette számunkra ezt az annavölgyi világot. ✿

1956

A VÁRHEGYI SRÁCOK

11 évvel Budapest ostroma után a főváros újra lángba borult. Corvin köz, Tűzoltó utca, Juta-domb, Széna tér – néhány helyszín, amely az 1956-os forradalom és szabadságharcra emlékezőknek azonnal bevillan. A budai Vár védőinek története azonban kevésbé ismert epizódja a dicsőséges időszaknak, a következőkben az ő harcukról olvashatunk.

Fortepan/Faragó György

PEST ÉS BUDA

Budán nem bontakozott ki akkora mértékű fegyveres ellenállás a szovjet csapatokkal szemben, mint Pesten: a pesti 15-szöröse a budai veszteségeknek. A felkelőcsoportok főként munkásokból (és ipari tanulókból) álltak, a munkásság aránya pedig itt jóval alacsonyabb volt, mint a pesti oldalon. Katonai és stratégiai okai is voltak annak, hogy hevesebb harcok dúltak Pesten: a zártabb Corvin köz könnyebben védhető, mint a négy út kereszteződésénél fekvő Móricz Zsigmond körtér. Egyedül a Széna térrel és a Moszkva térrel határos részekben voltak fegyveres összecsapások, az októberi harcok még teljesen elkerülték a budai Vár területét.

Fortepan/Nagy Gyula

Október 30. és november 3. között, a fegyverszünet idején, a Várban két csoport tevékenykedett: a Hess András tér 5. szám alatt található Központi Diákotthonban alakult meg a műegyetemisták nemzetőrsége, emellett pedig a Széna tériek egy kisebb csoportja is a Vár-

ban tartózkodott. A Sziklakórház is kivette a részét a szabadságharcból: október 25-én megnyitották, hogy folyamatos ellátásban részesítsék nemcsak a forradalmárokat, de a harcokban megsebesült civileket és szovjet katonákat is.

1956. október 30-án a forradalmárok kiszabadították Mindszenty József bíboros hercegprímást, aki másnap reggelre érkezett meg az Úri utcában található Prímási palotába. Később ezen a helyen kereste fel Tildy Zoltán államminiszter és Maléter Pál – ekkor még helyettes honvédelmi miniszter.

FORGÓSZÉL HADMŰVELET

November 4-én indultak meg a szovjet csapatok azzal a céllal, hogy a szabadságharcot vérbe fojtsák. Az egész budai oldal a Székesfehérvár irányából támadó szovjet erők hadművelési területe volt. Az intervenció első óráiban több találat is érte a Várat, de célzott lövéseket még nem adtak le rá. A forradalmárok központja ekkor már a Dísz tér 3. szám alatti Várgondnokságban, az egykori Batthyány-palotában volt. A források három személyt

„CSODÁLATRA MÉLTÓ HŐSIESSÉG SZABADÍTJA MEG MOST A HAZÁT. A VILÁGTÖRTÉNELEMBEN PÁRATLAN EZ A SZABADSÁGHARC. MINDEN DICSŐSÉGET MEGÉRDEMELNEK FIATALJAINK. HÁLA ÉS IMÁDSÁG AZ ÁLDOZATOKÉRT. HONVÉDSÉGÜNK, MUNKÁSSÁGUNK, FÖLDMŰVES NÉPÜNK PÉLDÁT MUTATOTT AZ EGYÜTTES HAZASZERETETRE.”

(Részlet Mindszenty József bíboros hercegprímás Prímási palotájánál tartott beszédéből, 1956. november 1.)

Fortepan/Nagy Gyula

említenek meg, akik a Vár egyenrangú parancsnokai voltak: Végvári Vazul, a világháború idején katona, 1953-tól ferences rendi szerzetes, a grófi származású Batthyány Bálint, aki ugyancsak megjárta a hábo-

rút, és Magyar Ferenc. A vezetők lőfegyverek és kézigránátok használatára tanították a szabadságharcosokat, barikádokat emeltek, a Bécsi kapu előtti területet, az Ostrom utcát felloccsolták olajjal, ezzel is nehezítve a szovjet páncélosok dolgát. Lőfegyvereken kívül két

☛ **Az Országos Levéltárt ért találatot követő tűzben mintegy 8767,5 folyóméter iratanyag semmisült meg**

páncéltörő ágyúval is rendelkeztek. A várvédők 240 főt számláló sorai-ban honvédek, egyetemi hallgatók és üzemi dolgozók egyaránt megtalálhatók voltak.

Negyedikén hajnalban megindult a szovjet támadás, a Várgondnokság épületében lakókat leküldték a pincébe, a védők elfoglalták tüzelőállásaikat. A két ágyút a déli bástyákra állították a Gellért-heggyel szemben, kisebb-nagyobb csoportok pedig a Prímás bástyán, a Várszínház körletében, az Országos Levéltár környékén és a Bécsi kapunál foglalták el a helyüket. A Széna tériek közül többen úgy rendezkedtek be, hogy „alulról” lőjék az Ostrom utca felől a Várba tartó

☛ **A Bécsi kapu tér is a várbeli harcok egyik stratégiai helyszíne volt**

Fortepan/Nagy Gyula

A SZIKLAKÓRHÁZBAN GYÓGYÍTOTT AZ ESEMÉNYEK ALATT A KÉPEN LÁTHATÓ DR. SEIBRIGER ANDRÁS IS, AKI A FORRADALOM UTÁN JÓ IDEIG NEM IS FOLYTATHATTA ORVOSI HIVATÁSÁT.

szovjet erőket. Máshonnan is érkezett erősítés: az I. kerületi kiegészítő parancsnokságról is felküldtek egy csoportot, amelynek egy része a Várgondnokság épületében rendezkedett be. Az épületben 30 fegyveres forradalmár foglalt el tüzelőállást a Hunyadi János utca és a királyi vár irányában. A felkelők páncélosokra célozva átlótták a pesti oldalra, a szovjetek pedig ezt észelve visszalóttak. Az épület 10 belövést kapott. A harcok intenzitása növekedett, a szemben álló felek hatodikára már közelharcot folytattak.

A szovjet támadás megindulását követő napokban a szovjetek célzott tűzérzségi lövéseket adtak le a budai Várra a Rózsadombról, a Margit-szigetről, a Lánchíd pesti hídfőjéről. November 6-án az Országos Levéltár végzetes belövést kapott a Linzi lépcső irányából. A szovjet túlerő egyre nyomasztóbbá vált, a szabad-

ságharcosok november 7-én adták fel a harcot, Végvári Vazul kiadta utolsó parancsát: „Fegyvert rejteni! Pucolás ki a Várból!” A kutatások szerint a harcok következtében nyolc-kilenc forradalmár vesztette életét.

VÉGVÁRI ÉS BATTHYÁNY

A sors különös kegye, hogy a forradalom leverését követő megtorlásokban a „várhegyi” srácokat és lányokat elkerülte a nagymértékű terror, későbbi beszerzésükről nem tudunk. Batthyány Bálint 1957 januárjában Ausztriába akart emigrálni, de elkapták. A várvédők ügyében csak 3 évvel később kezdtek el nyomozni, 1960. január 4-én letartóztatták Batthyányt is, két nappal később pedig megállapították vezető szerepét a Várhegy védelmében. A Tutsek-tanács mindössze 9 hóna-

pos börtönbüntetést szabott ki rá, ami, tekintve Batthyány arisztokrata származását és Tutsek Gusztáv kíméletlenségét (62 halálos ítéletet hirdetett), igen enyhe verdikt. Szabadlábra helyezése után segédmunkásként helyezkedett el, de ugyanabban az évben életét is vesztette, egy vonat mindkét lábát levágta. Végvári Vazul a forradalom leverése után Ausztriába menekült, később az Egyesült Államokban telepedett le, ahol aktívan kivette részét az emigráns csoportok megszervezéséből. Lelkipásztorként, cserkészcsapatparancsnokként és rádiós műsorvezetőként egyaránt a magyar közösségek javát szolgálta. 1997-ben tért vissza Esztergomba a ferences rendházba – ahonnan egykor, 1956 őszén megszökött, hogy Budapesten a forradalom ügyét szolgálja. ☞

Farkas Sebestyén Lőrinc
történész

VÁRBÉLI LEGENDÁK FOTÓS SZEMMEL

SZABADTÉRI FOTÓKIÁLLÍTÁS A VÁRKERT BAZÁRBAN

Különösen meghitt eseménynek lehettek tanúi, akik szeptember végén részt vettek a Várkert Bazár Déli panoráma teraszán rendezett kiállításmegnyitón, ahol egészen egyedi módon találkozott egymással művészet és lokálpatriotizmus. A november közepéig megtekinthető szabadtéri fotókiállításon fiatal fotóművészek szemén keresztül elevenednek meg a budai Vár arcai. A fotóknak köszönhetően olyan életutakba nyerhetünk bepillantást, amelyek sok dologban eltérnek ugyan egymástól, ám van egy erős kapcsolódási pontjuk: a képen szereplő emberek élete sorsszerűen összefonódott a Várnegyeddel.

A KIÁLLÍTÁS CSODÁS KÉPEI KÖZÖTT SÉTÁLVA OLYAN EMBERI SORSOKKAL TALÁLKOZHATUNK, AMELYEK EZER SZÁLLAL KÖTÖDNEK A BUDAI VÁR SZÖVETÉHEZ.

A budai Várhoz kötődő érdekes embereket és különleges élettörténeteket mutat be a *Budavári Legendák* címmel megnyílt ingyenes, szabadtéri fotókiállítás, amely a Várkapitányság és a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem együttműködésében valósult meg. A kiállítás szervezői azt szeretnék bemutatni a képeken keresztül, hogyan olvad a Várnegyed Budapest szövetébe, s hogy bár a városrész legendás alakjai gyakran rejtve maradnak, mégis ők teremtik meg a harmóniát a Vár és a város között, ők teszik különlegessé ezt a negyedet.

„A turisztikai látványosságok mögött zsiabongó, élő városrész rejlik, melynek karakterét az itt élő, dolgozó, hozzá kötődő emberi sorsok adják. A kiállítás olyan, mint egy izgalmas családi fotóalbum, amelyben az idősebbektől a fiatalokig, egymástól nagyon különböző szemé-

lyiségek jelennek meg” – mondta el Sikota Krisztina, a Várkapitányság Nonprofit Zrt. turisztikai és kulturális vezérigazgató-helyettese. Kiemelte, hogy a Várkert Bazárban, a főváros ékszerdobozában a kultúra, a művé-

A kiállításon szereplő 27 portréről a Várnegyed sokszor ismeretlenül is oly ismerős arcai köszönnek ránk.

szet és a páratlan építészeti örökség találkozik, mindez pedig gyönyörű panorámával egészül ki.

A kiállított fényképeket Ekler Artúr, Gajewszky Anna, Mór Rebeka,

Rédling Hanna, Sivák Zsófi és Tóth Richárd, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem tehetséges fiatal hallgatói készítették. „Számomra nagyon fontos, hogy a fiatalok a valós megfigyelések teljesítésekor is szabadon fogalmazzhassák meg véleményüket különböző dolgokról, vagy a jelen kiállítás esetében, emberekről” – osztotta meg gondolatait Máté Gábor, a MOME fotográfia szak vezetője, aki azt is hozzátette, hogy számára a másik jelentős szempont az, hogy mennyire nyilvánul meg a hallgatók alkotói személyisége az elkészült képek esetében.

A 27 portré között a teljesség igénye nélkül található a budai Várban élő ismert polgár, plébános, rabbi, kántor, koronaőr, buszvezető, restaurátor, régész, hídmester és több híres ember leszármazottja is. Hauszmann Alajos, a Teleki család és Strobl Alajos utódai is visszatekintenek ránk

☛ **Sikota Krisztina beszédében kiemelte, mennyire fontos értéket képviselnek a Várnegyed történetében a hozzá fűződő emberi sorsok**

☛ **Máté Gábor, a MOME fotográfia szakának vezetője arról beszélt, milyen inspiráló lehetőséget jelentett a projekt a fotóművészek számára**

a portrékról. A közös bennük, hogy mindannyian máshogy, de szívből rajonganak a Várért.

„Nagyon örültem, hogy ilyen tehetséges fiatal művészekkel találkozhattam, akik ennyire komolyan vették ezt a feladatot, és beletették egész szívüket és tudásukat. 1926-ban vásárolta édesapám azt a házat az Úri utcában, ahol a fotó készült. Ott nőttem fel. Gyerekkoromban mindig úgy éreztem, hogy Budapest közepén van egy kis falu, amit úgy hívnak, a budai Vár. Mindenki ismert mindenkit, ha betértünk egy étterembe, azonnal tudták, mit szeret az ember. A Mátyás-templom plébánosa, Kátay Béla szinte mindannyiunk közös nagypapája volt: a misék után rendszeresen elvitt bennünket fagyfaltozni a Ruszwurmba. A fotón látható egy svéd feliratú tábla a fejem felett – ezt a táblát édesapám Raoul Wallenberg-től kapta,

azért, hogy az védelmet biztosítson a háznak a második világháború idején. Wallenberg ugyanis a ház pincéjében, egy vasládában rejtette el a svéd államtól a zsidó életék megmentésére kapott pénzt, sőt nemegyszer üldözött embereket bújtatott ott. Egy családi könyv a mai napig őrzi azoknak a nevét, akik az Úri utcai házban lettek biztonságra az üldözés alatt” – mesélt Gloria von Berg, az egyik porté alanya a szálakról, melyek a budai Várhoz kötik.

A kiállítás képei között sétálva elönt bennünket a bizonyosság: e páratlan történelmi hely értékét nem csupán a gyönyörű épületek, a hangulatos utcák és a csodás műalkotások örököltik át az utókornak, de a Várban élő emberek is. A Várkert Bazár Déli panoráma teraszán található szabadtéri kiállítás 2020. november 15-ig ingyenesen tekinthető meg, mindennap 6-tól éjfélig. 🌸

BESZÉDES PORTRÉK ÉS ÉLETKÉPEK MÉSÉLNEK A VÁR GYERMEKEIRŐL, AKIK BÁR A KÉPEK TANÚSÁGA SZERINT NAGYON SOKFÉLÉK, VALAMIKÉPP MÉGIS EGY NAGY CSALÁD TAGJAI, HISZ A BUDAI VÁR MINDANNYIUK ÉLETÉNEK RÉSZÉ.

◀ Az előző oldal képei: Süllei László plébános Ekler Artúr fotóján. Mellette Nagypál Gáborné Buchinger Anna, a háttérben Gajewszky Anna róla készült képe. Jobbra lent: Kaiser Ottó festőművész Rédling Hanna és Mór Rebeka fotóján

▶ Ezen az oldalpáron balra fent: Gloria von Berg az édesapja által vásárolt Úri utcai házban. (Fotó: Rédling Hanna és Mór Rebeka) Mellette: Stróbl Krisztina, Stróbl Alajos unokája, Sívák Zsófi képén. Szintén az ő munkája Tóth Zsolt Sándor buszsofőr portréja. Jobbra fent Tardy László, a Mátyás-templom kántora és karnagya. (Fotó: Rédling Hanna és Mór Rebeka) Jobbra lent: Hauszmann Alajos leszármazottai, a Seidl család tagjai a Lovardában, Gajewszky Anna fotóján

FOGADÓ A JÓ SZERENCSEHEZ

FORTUNA: EGY EMBLEMATIKUS VÁRBÉLI SZÁLLÁSHELY

Minden épületnek megvan a maga története: nyomot hagy rajtuk az idő és azok az emberi sorsok, amelyek számára hol hosszabb, hol rövidebb időre diszletet biztosítottak az élet forgatagában. A budai Várban számos olyan házat találunk, amelynek falai évszázados történeteket mesélnek, ha van fülünk meghallani. Ilyen a Fortuna fogadó – vagyis a mai St. George Residence Hotel – épülete is, amely Buda egyik legrégebbi fogadója, s egyben a budapesti vendéglátás emblematikus helyszíne. Ráadásul a Várkerület első kávéháza szintén ebben az épületben működött.

Hosszú és izgalmas múltra tekint vissza a Fortuna utca 4. szám alatt álló copf stílusú épület, amely az évszázadok során nem csupán az utazók egyik legkedveltebb várbéli szálláshelyévé, de a budai társasági élet emblematikus helyszínévé is vált. Ahhoz azonban, hogy elmesélhessük a Fortuna fogadó történetét, előbb szót kell ejtenünk a budai Várnegyed első ismert (és hosszú ideig egyetlen) fogadójáról, a Vörös Sünről is, amelyet a Fortuna utca és a Tánccsics Mihály utca torkolatában, a Hess András téren építettek ki középkori telkek és házak összevonásával, 1696 táján.

Maga az épület is roppant jelentős értéket képvisel: a ház története közel nyolcszáz évre nyúlik vissza, a kutatások tanúbizonysága szerint ugyanis a falaiban részben ma is álló első középkori épületet 1260–1270 táján építették, ráadásul emeletes volt, így ez a Várnegyed első ismert, azonosított emeletes háza. Az idők során egy legendás tulajdonost is

☛ **1910–20 között készült felvétel a Buda első név szerint ismert fogadójának, a Vörös Sünnel is helyet adó épületről a Hess András téren**

magáénak tudhatott: itt lakott az 1300-as évek első felében Kont Miklós, aki 1345 és 1351 között Nagy Lajos király pohárnokmestere, vagyis egyik legközelebbi bizalmasa volt, majd később betöltötte az erdélyi vajda és a nádori tisztségeket is.

A Vörös Sün nem csupán fogadó volt, hanem bálók helyszíne, illetve itt működött az ország egyetlen gyermekszínháza is, azonban a 18. század végén leáldozott a csillaga, nagyrészt egy uralkodói döntés-

nek köszönhetően. II. József 1783-ban rendelte el, hogy a kormányzókat Pozsonyból költözzék Budára, ami maga után vonta a vendégforgalom

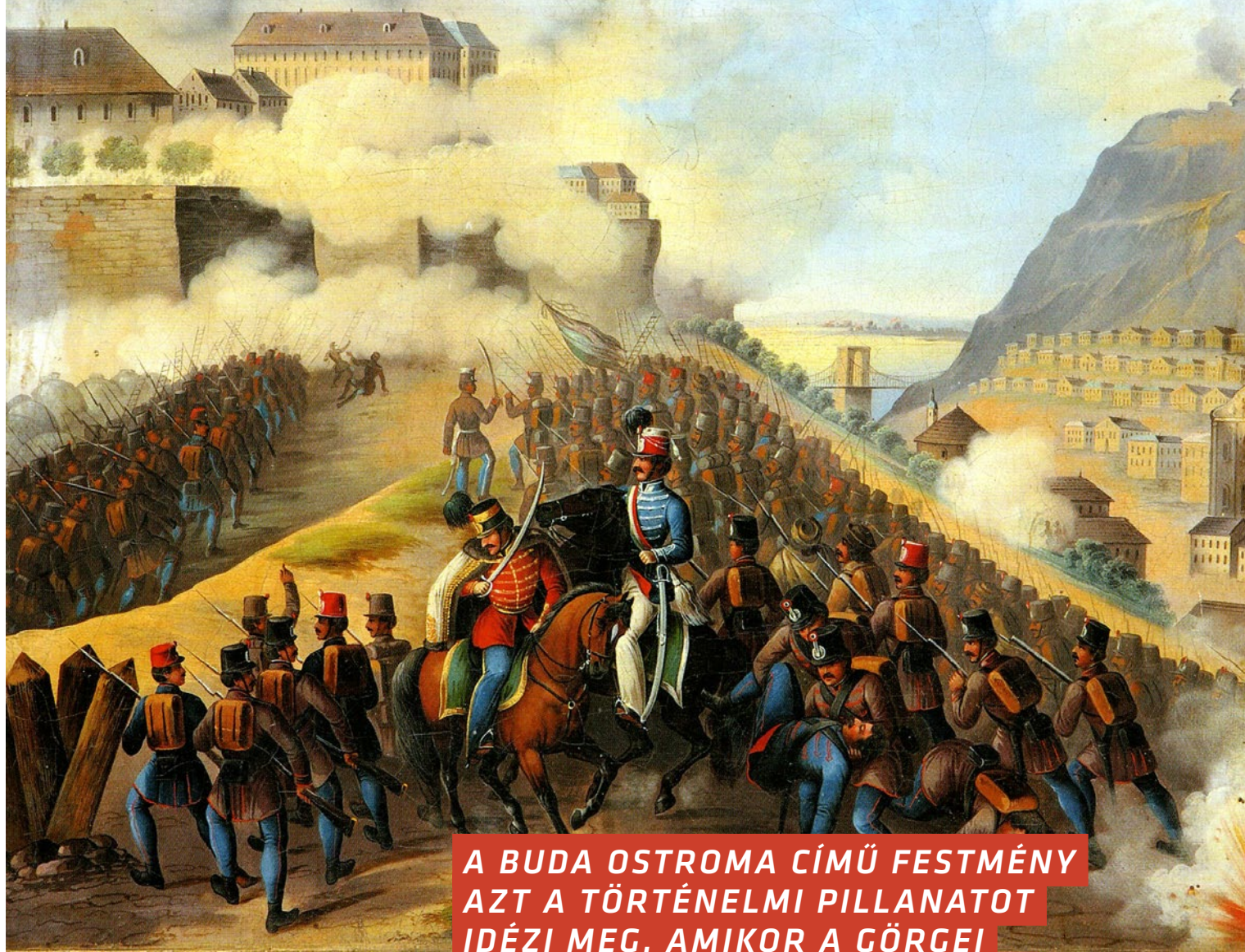
FSZEK Budapest Gyűjtemény

A Fortuna fogadó épülete aprólékos kutatómunka eredményeként született újjá.

felélénkülését. A magisztrátus felszólította hát a Vörös Sün tulajdonosát, hogy bővítse és korszerűsítse a fogadóját, amit azonban nem tudott vagy nem akart megtenni, így egy új, a század igényeinek megfelelő foga-

A BUDA OSTROMA CÍMŰ FESTMÉNY AZT A TÖRTÉNELMI PILLANATOT IDÉZI MEG, AMIKOR A GÖRGEI VEZETTE SZABADSÁGHARCOSOK ROHAM ALÁ VETTÉK A BUDAI VÁRAT.

✂ **Görgei Artúr a magyar hadtörténet kimagasló személyisége, érdemeit a világosi fegyverletétel miatt sokan sajnós máig tévesen és egyoldalúan ítélik meg**

dót kellett kialakítani (a Vörös Sün 1805-ben szálláshelyként be is zárt).

A választás egy közeli épületre esett a mai Fortuna utca 4. szám alatti telken. A területet írásos doku-

mentumok szerint már a 14. század első felében beépítették, több ház állt rajta. A török ostrom utáni időkben három itt álló ház maradványaira egy nagy épületet emeltek, amely egy ideig a megyei alispán tulajdona volt, majd az esztergomi káptalanhoz került.

Az 1783-as rendelet után a budai városi tanács megvásárolta és átalakíttatta a házat, hogy reprezentatív vendégfogadásra is alkalmassá tegye. A munka 1784-től 1788-ig tartott, és végül az eredeti költségvetést alaposan túllépve, 33 230 forintba került. Ám a végeredmény minden fillért megért: nem csupán a korabeli elit találkozóhelyévé vált az épület, de a földszintjén alakították ki Buda

első kávéházát is a díszesen kifestett terekben. Az országgyűlésekre érkező nemeseknek köszönhetően a vendégfogadó része is sikeresen üzemelt. A fogadónak a földszinten három utcai, egy udvari, az emeleten tizenhat utcai és hat udvari szobája volt, negyven lovat és négy kocsit pedig az udvarból nyíló fedett állásokban lehetett elhelyezni.

A Fortuna fogadót – amelyről az utca is a nevét kapta – egészen 1848-ig a társasági és szellemi élet egyik legfontosabb helyeként tartották számon, a szabadságharc után azonban hanyatlani kezdett. Ezt a korszakot egy, az udvar falába csapódó ágyúgolyó a mai napig megidézi: mivel 1849-ben itt lakott Heinrich

Hentzi tábornok, a budai Vár parancsnoka, a Görgei vezette szabadságharcosok rendszeresen ágyúval lötték az épületet.

1851-ban rajziskolát alakítottak ki a szálló egy részében, majd 1876-ban királyi ügyészség és börtön telepedett a falai közé. Később a pénzügyminisztérium, majd közigazgatási bíróság működött benne. A második világháborúban súlyosan megsérült, 1959-ben állították helyre. 1966-ban itt alakították ki a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumot, majd a kilencvenes évek végén privatizálták, és ezután született csak újjá a Fortuna fogadó, immár más néven.

Többéves kutatás és helyreállítás eredménye a St. George Residence, a Vár egyik reprezentatív szálláshelye. A rekonstrukció során az épület 18. század végi kiépítésének bemutatását és megjelenítését tűzték ki célul, természetesen az épületben lévő apartmanok 21. századi kényelme mellett. A roppant aprólékos hely-

reállítás során például a földszinten nemcsak az egykori díszítőfestést restaurálták, de a kiemelkedő értéket képviselő 19. századi kályhák is ott maradhattak a terekben a múzeumi korszakból. Az egykori fedélszék ácsolatát is helyreállították, a középkori múltat sarokkövek, ülőfülkék és a pince boltozott terei elevenítik meg. ✂

✂ **VENDÉGVÁRÓ BUDAVÁR**

A tatárjárást követő alapítása után hamarosan elkészült az első királyi ház Budán, a mai Táncsics utcában, a Táncsics-börtönként ismert épületegyüttes udvarán. Bár az Árpád-ház kihalása után I. Károly kezdetben nem ápolta jó viszonyt a város többnyire német lakóival, fia, I. (Nagy) Lajos már elkezdte egy új palota építését a várplató déli szegletében. Ezt Luxemburgi Zsigmond bővítette és építtette át.

Míg a letelepedett királyi udvar összetétele meglehetősen állandó volt, nagy vendégjárást bonyolítottak le, hiszen a királyhoz és a korona intézményeihez is gyakran érkeztek látogatók, sokan keresték az uralkodót ügyes-bajos dolgaikkal. A város a gazdasága, kereskedelme, egyházi intézményei miatt is fontos csomópont volt, ezért aligha tévedünk sokat, ha feltételezzük, hogy már a középkorban is naponta akár tucatjával kellett utazókat elszállásolni. Így tulajdonképpen a budavári vendéglátás története egyidős a város történelmével. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a Fortuna fogadó századokon átívelő legendás példája.

EGY MESZELY BUDAI BOROCSKA

Budavár egykor tüzes, zamatos vörösborairól volt híres szerte Európában. A budai borok Bécsben, Londonban és Amszterdamban is keresett nedűk voltak, pedig jócskán megszámitották az árukat. A 19. században már szőlőtőkék sorakoztak az összes környékbeli hegyen és lankán, évi kétmillió liter bort termeltek itt: nem volt más magyar település, amelynek ekkora ültetvénye és kapacitása lett volna. Ezt a nemes hagyományt és kultúrát ma is büszkén őrzi a budai Vár: egy tematikus séta keretében ugyanis bepillantunk a budai borok izgalmas történetébe, a Vár patinás falai között minden ősszel megrendezésre kerülő borfesztiválon pedig évről évre az ország legkiválóbb boraival találkozhatunk.

A borra napjainkban élvezeti cikként tekintünk, amelyet bizonyos alkalmakkor fogyasztunk, de az ó- és középkorban, amikor – különösen a városokban – sokkal nehezebb volt tiszta, egészséges vízhez jutni, az emberek gyakran az alkoholtartalma miatt kevésbé veszélyes bort (vagy épp a sört) választották. Így aztán, ahol csak a természeti adottságok megengedték, mindenki igyekezett megtermelni a saját borát.

Nem volt ezalól kivétel mai fővárosunk környéke, pontosabban a Duna jobb partja sem, ahol az időjárás, a hegyek elhelyezkedése és a talaj is kedvezett a szőlőtermelésnek. Régészeti leletek alapján bizonyítható, hogy már az ókortól természetkezelt szőlőt a mai Szentendre környékétől egészen Budapestéig. Aquincum romjai például négyféle szőlő magját őrizték meg, a budai hegyekben is találtak bortermeletésre utaló tárgyakat, később pe-

dig írásos források említik például a sas-hegyi szőlőket. Mátyás király idejére erdőt alig lehetett látni a környéken, ami nem is csoda, hiszen a király is ösztönözte ezt a fajta tevékenységet. Például új szőlőfajtákat hozatott Champagne-ból és Burgundiából, továbbá „adókedvezmény” is járt azoknak, akik szőlőt telepítettek az üresen álló földekre.

A középkorban több oka is volt a szőlőtermelés és a borkészítés népszerűségének azon túl, hogy alternatívája volt a víznek, amelyet ráadásul nem kellett megvásárolni, ha megtermelték maguknak. A dézsman kívül nem kellett adót fizetni utána, a tőkékkel betelepített föld maga is értéknek számított, a bor

▶ Az 1870-es évek közepéig igazi örömnep volt itt minden szüret. Az idillnek a századvégi filoxérajárvány vetett véget

LUDWIG VAN BEETHOVEN BRUNSZVIK FERENC TŐL KAPTA AZ ELSŐ PALACK BUDAI BORT, AMELYNEK ÉLETE VÉGÉIG NAGY RAJONGÓJA MARADT, BÉCSBEN IS Ő HOZTA DIVATBA.

értékesítése pedig folyamatos kiegészítő jövedelmet jelentett, különösen a fontos kereskedelmi központnak számító Budán. Így nem meglepő, hogy a Várban és környékén épülő házak alá hatalmas pincéket építettek tulajdonosaik, ahol saját borukat készítették és tárolták, amelyhez a szőlőt a környező hegyeken lévő szőlőskertekben termesztették. A szőlő- és borkultúra a török időkben is virágzott, utazók beszámolóit az 1600-as évek végén több ezer budai szőlőskertet említenek.

Miután Budát visszafoglaltuk a törököktől, kézművesek, iparo-

☞ **A budai Vár egyik különlegessége a Bécsi kapu téri szőlőtöke, amely 1945 tavaszán bújt elő az udvar északi oldalán, s mára egyikévé vált Budapest védett természeti értékeinek**

sok, majd kereskedők, katonatisztek, nemesek, állami tisztségviselők telepedtek le a Várban, és nemcsak csodaszép magánházakat, palotákat építettek, de az ostrom során elpusztult szőlőskerteket is újrateremtették. Bár egyik család sem csak a bortermelésből élt, továbbra is remek többletbevételhez juthattak

általá, és presztízsértéke is volt annak, ha valaki budai szőlőbirtokosnak vallhatta magát. Általában nem ők maguk művelték meg a szőlőt és készítették a bort, hanem az akkori külvárosokban, például a Tabánban élő szerb napszámosokat alkalmazták. A bor értékesítése továbbra is a városban, a magánházaknál történt, szigorú szabályok szerint: az 1700-as évek elején például egyszerre két házban mérhettek bort, kéthetenente váltva egymást, kivéve, ha valaki megvásárolta a jogot, hogy egész évben árulhasson. Így mindenki kapott lehetőséget, hogy eladhassa az újbort (ekkoriban ez számított értékesebbnek, az óbor ugyanis a nem megfelelő készítés vagy tárolás miatt könnyen megecetesedhetett, ihatatlanná válhatott).

Az 1800-as évekre a budai borokat országszerte és a határokon túl is nagyon megkedvelték, olyannyira, hogy gyakran hamisították is őket.

Ennek a mai szemmel idillinek tűnő állapotnak az 1880-as évek közepén a filoxérajárvány vetett véget, amely néhány év alatt elpusztította a teljes hazai állományt. A hirtelen nagy tömegben munkanélkülivé váló napszámosok gyárakban, üzemekben helyezkedtek el, a paragon maradt egykori szőlőskertek helyén új házak, városrészek épültek alig néhány évtized alatt. Ma már csak a borvidékekre utaló utcanevek (mint például a Villányi út) emlékeztetnek a terület korábbi státuszára, na meg a Sas-hegyen az egykori szőlőskerteket elválasztó kőkerítések néhány omladozó darabja. ✂

👉 **JÖJJÖN VELÜNK SÉTÁLNI EGY BORRAL FOLYÓ KÁNAÁNBA!**

Séta a budai Várnegyedben és a nyugati pincerendszerben

Hová tűnt a budai borvidék, és milyen volt a budai bor? A Várkapitányság által szervezett Budai Várséták egyikén az érdeklődők megismerhetik Buda borászati történetét az első szőlőtőkétől egészen a Borfesztiválig. A séta során szóba kerülnek kerülők, vincellérek, korcsolyások, németek, rácok és zsidók is. A séta végén a látogatók a nyugati pincerendszerben megtekinthetik, hogy hogyan tárolták az itt lakók a méltán híres nedűt, majd egy pohár finom vörösbor megköstölésével zárul a program. További információk a Nemzeti Hauszmann Program és a Várkert Bazár honlapján található, ahol jegyvásárlásra is van lehetőség.

☞ **Így festett Buda látképe az 1800-as évek első felében. Werneske H. (M) festménye, amelyet Hofbauer Nepomuk János rajza alapján készített 1937-ben, az Óbudai Társaskör kamaratermében látható**

MINDEN ÍZÉBEN MEGLEPETÉS A VÁRKERTNÉL

A magyar gasztronómiát mindig is a befogadó szemlélet jellemezte: az évszázadok során hazánk földjére sodródó megannyi nemzetiség mind rajta hagyta kézjegyét főzési szokásainkon, kik jobban, kik kevésbé. Nem csoda hát, ha a napjainkban oly népszerű fúziós konyha remek partnerre talál a kiváló magyar séfekben és konyhai hagyományokban. A budai Vár pedig büszke arra, hogy otthont adhat azoknak a kezdeményezéseknek, amelyek a magyar konyha legnemesebb hagyományait igyekeznek a maguk egyedi látásmódjával gazdagítva átmenteni a jövőbe, és népszerűvé tenni. Így van ez a Bárkert Bistro esetében is.

A Várkert Bazár nem csupán egy különleges épületegyüttes, de hangulatos találkozások színhelye is, amelyek élményét egy ebéddel vagy vacsorával még felejthetlenebbé tehetjük a 2017 óta működő Bárkert Bistro hangulatos, egyedi kialakítású helyiségeiben. Az éttermet tágas, világos kialakítású terek jellemzik hatalmas zöld növényekkel és páratlan kilátással a Dunára és a pesti rakpartra.

Az étlap egyszerre izgalmas és jólesően ismerős. Ételeik igazodnak a 21. század modern gasztronómiai

igényeihez, ugyanakkor legfontosabb küldetésüknek mégis a magyar konyha népszerűsítését tartják. Minden étel saját ötlet alapján született, szezonálisan megújuló, nyáron könnyebb, télen teltebb ízvilággal.

Kínálatukban hagyományos hazai fogások találhatók modern köntösbe csomagolva: a legfrissebb gasztrotrendek jól illeszkednek a hagyományos receptúra alapján készített kacsacombhoz, harcsapaprikáshoz vagy hortobágyi derelyéhez. Ez a kettőség a belső terekben is tetten érhető, a modern helyiségekben megtalálhatók például a régi várfal egyes részletei is.

KEDVENC RECEPT

MEGGYES „RÉTES”

Hozzávalók (5 adaghoz):

- réteslap (lehet bolti is)
- 50 g mandula
- porcukor
- vaj a kenéshez
- 750 g meggy
- 1 tk. porcukor
- 0,5 tk. fahéj
- 1 tk. keményítő
- 1 dl tej
- 1 vaníliarúd
- 2 lapzselatin
- 200 g fehér csokoládé
- 2 dl tejszín
- 1 kiskanálnyi glükóz

Elkészítés:

A tejet, a vaníliarúd kikapart belsajét és a zselatint összekeverjük. Összekeverjük a felolvasztott csokoládéval a glükózzal, majd hozzáöntjük a tejszínt és a vaníliás tejet. A krémet egy éjszakán át a hűtőben pihentetjük.

A kimagozott meggyet összeforraljuk a fahéjjal, a porcukorral és a keményítővel – ez utóbbitól sűrű, krémes állagú lesz.

A réteslapokat megkenjük olvasztott vajjal, megszórjuk porcukorral, majd felcsíkozunk, azokból karikákat formázunk. A mandulát egy serpenyőben megpirítjuk, beleforgatjuk a réteslapokból formázott gyűrűket, majd 200 fokon 4 perc alatt – a cukrot karamellizálva – aranybarnára sütjük.

Amikor elkészültek a rétesgyűrűk, tányérra helyezük őket, szórunk az aljukra egy adag megsütött réteslaptörmeléket, majd erre halmozzuk a vaníliakrémet és a meggyet.

HÍREK A BUDAVÁRI PALOTANEGYEDBŐL

A Nemzeti Hauszmann Program célja a Budavári Palotanegyed megújítása. Megtiszteltetés számunkra, hogy olyan épületeket és tereket adhatunk vissza az embereknek, amelyek korábban nem csupán méltatlan állapotban voltak, de sokszor el is voltak zárva a látogatók elől.

Mindent megteszünk azért, hogy mindig időben felhívjuk a figyelmet az aktuális munkálatokra és az azokkal járó esetleges forgalmi változásokra. Reméljük, ez is elősegíti, hogy a jövőben is megtiszteljenek bennünket figyelmükkel, bizalmukkal.

JAVÁBAN FOLYIK AZ EGYKORI SZENT ISTVÁN-TEREM REKONSTRUKCIÓJA

A Budavári Palota déli összekötő szárnyának rekonstrukciója során helyreállítjuk a palota eredeti, Hauszmann Alajos által megálmodott sziluettjét, illetve az egykor itt található Szent István-termet, amely a századforduló magyar iparművészetének kiemelkedő jelentőségű alkotása volt, ám a második világháború alatt teljesen megsemmisült.

A munkák során a Kemál Atatürk sétány egy részét várhatóan 2021. augusztus végéig le kell zárunk, de ez idő alatt a sétány mellett ideiglenes utat biztosítunk az erre közlekedők számára, amelynek területét a lezárást követően rehabilitálni fogjuk.

SZEBB ÉS KÉNYELMESEBB LESZ A SZENT GYÖRGY TÉR ÉS A SAVOYAI TERASZ

A Szent György tér és környezete is változásokon megy keresztül. A térre új növényeket telepítünk, az egykori József főhercegi palota területét határoló rácsos kerítést pedig elbontjuk, hogy helyette egy mellvédmagasságú pallófalat alakítsunk ki, amely úgy segíti elő a terület biztonságos elkerítését, hogy közben a belátást is lehetővé teszi. A területen mindemellett pihenőhelyeket is kialakítunk, de megújulnak a tér burkolatai is – kiemelt figyelemmel az akadálymentesítésre.

A Savoyai teraszon a balesetmentes közlekedés érdekében felújítjuk a bazalt kockakő burkolatot, pótoljuk a sérült, hiányzó elemeket, és szintbe hozzuk a megsüllyedt részeket.

A munkák sehol sem fogják jelentősen akadályozni a területeken való gyalogos átjárást.

MEGÚJULÓ VÁRFALAK ÉS HABSURG KAPU

A várfalak fejlesztésének célja, hogy megszűnjenek a balesetveszélyes szakaszok és a látogatók eddig be nem járható területekre is eljuthassanak. Ennek előkészítésére kezdődnek falkutatások és feltárások a keleti és déli várfalszakaszok mentén.

Restaurátori munkákkal kezdetét veszi a Habsburg kapu felújítása is. A Savoyai terasz a munkálatok ideje alatt egy ideiglenes közlekedőhídon keresztül érhető majd el.

NYUGATI KERTEK: FOLYTATÓDNAK A FELTÁRÁSOK

Továbbra is tartanak a régészeti feltárások, melyek a terület rehabilitálását célzó program első elemei.

A munkálatok ideje alatt a nyugati felvezető lépcső, illetve a Karakas pasa tornyánál található lift és a lépcső a továbbiakban is használható.

KERESZTREJTVÉNY

Olvasóinkat hónapról hónapra játékra csábítjuk, amelynek nem titkolt célja, hogy izgalmas, érdekes részleteket fedezzenek fel a budai Várnegyed csodás épületei között sétálva. A kérdés és egyben a rejtvény megfejtése tehát: melyik híres, várbéli épület részlete látható a fotón?

A megfejtést, valamint a játékos nevét és címét november 2-ig várjuk e-mailben (budavarisetak@varkapitanysag.hu) vagy postai levélben (Várkapitányság Nonprofit Zrt., 1519 Budapest, Pf. 365). Kérjük, az e-mail tárgyában vagy a borítékon tüntessék fel: Magazin, rejtvény.

A helyes megoldást beküldők között páros belépőjegyet sorsolunk ki a Budai Várséták tematikus vezetéseire. A nyerteseket személyesen is értesítjük, valamint nevüket közzétesszük a Nemzeti Hauszmann Program Facebook-oldalán.

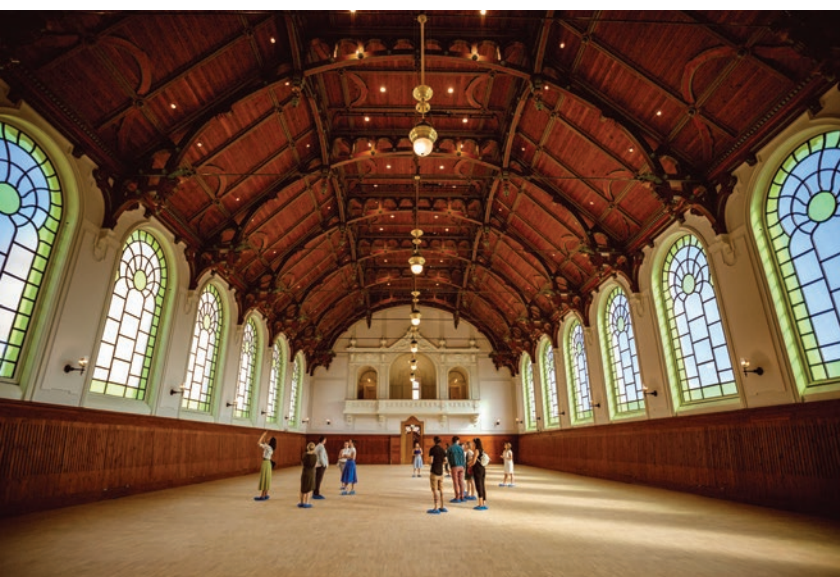
	LAS... (USA VÁROS)	ÁLTALÁNOS, RÖVIDEN	NÉMA ÖRÖM!	BOLTZMANN-ÁLLANDÓ	EBBE AZ IRÁNYBA	
1						R
ELMÉLETI, RÖVIDEN				CÉGFORMA		
GÁNT HATÁRAI			ARBORÉTUM, RÖVIDEN	OSZTRÁK AUTÓJEL		
INDIAI ASZKÉTA			JÓ, ANGOLUL			
	... GIBSON; AMERIKAI SZÍNÉSZ	OSLO HATÁRAI!	NÉMET IGEN MENETSZÁM JELE	AZ ÁBÉCÉ 10. BETŰJE	ELŐADÓ, RÖVIDEN	
RENDAHÁZ				TÓRIUM VEGYJELE	A SZÉLEIN RÁZ!	
AZ ERBO PARTJAI!			NEHÉZSÉGI GYORSULÁS JELE	ALAKÁSÁRA A TÉRFOGAT JELE		EGÉSZ SZÁM JELE
ÖTVEN RÓMÁBAN		KIVITEL, RÖVIDEN	KELVIN		NÉMET AUTÓJEL	EGYETEMI DOLGOZAT
					HORVÁT AUTÓJEL	

A megfejtést beküldő személyek a megfejtés beküldésével elfogadják, hogy személyes adataik kezelése a <http://varkapitanysag.hu/adatkezesi-tajekoztato> internetes oldalon elérhető tájékoztatónak megfelelően történik.

FEDEZZE FEL A BUDAI VÁR TITOKZATOS TÖRTÉNELMÉT!

A **BUDAI VÁRSÉTÁKON** feltárul a Várnegyed eddig ismeretlen oldala.

Elmeséljük, megmutatjuk a budai Vár 800 éves történelmét, és **csak velünk** beléphet a Nemzeti Hauszmann Program keretében épülő látványos fejlesztések területeire is.

Barangolunk a Budavári Palotanegyedben, a Polgárvárosban, korábban rejtett csodákat fedezünk fel és titkok után kutatva még a föld alá is lemerészkedünk.

NP
NEMZETI
HAUSZMANN
PROGRAM

További információ és online jegyek:
varkertbazar.hu/budaivarsetak
nemzetihauszmannprogram.hu/budai-varsetak

BUDAI
VÁRSÉTÁK
BUDA CASTLE WALKS